

Eerder uitgegeven nieuwsbrieven staan op onze [website](#)

Voorwoord

Mei maakte me blij. Over het algemeen redelijk weer, wel met veel wind uit de noord- en oosthoek.
Met plezier gewerkt in mijn volkstuin en al wat kunnen oogsten. De torenvalk zit op het tuinencomplex te broeden op een flink legsel en er scharrelen zeker 1 paartje, maar mogelijk zelfs 2 paartjes Patrijzen rond.
Het Hemelvaart weekend breng ik traditiegetrouw met vrienden door op de camping. Slapen in de vouwvaar, dus qua vocht/dauw en temperatuur dicht bij de natuur.
Hemelvaartsdag 's ochtends vroeg kon ik simpel op het dak van mijn auto de datum schrijven. Op klomphoogte was het toen bijna 3 graden onder nul. Brrr..

De vogel/plantenexcursie naar Scherenwelle en Vreugderijkerwaard werd helaas zeer matig bezocht.
Zie verslag elders in deze nieuwsbrief.
De werkgroepen die nestkasten verzorgen en monitoren, zijn er nu maar druk mee.
En ook het monitoren van planten en sommige dieren vergt tijd. Maar het is meestal wel genieten om te zien wat dit jaar oplevert. In de Engbertsdijkswen is een flinke telgroep al een lange reeks van jaren druk met broedvogeltellingen, waaronder de kraanvogel. Ook tellen ze overwinterende ganzen, klapkesters en kiekiedieven.

In een voorgaande nieuwsbrief noemde ik iets over het verplaatsen van bos en de moeizame weg van herplant op de nieuwe locatie. Een recent geval van verplaatsing werd echte wel snel ingeplant. Hopelijk staat het plantmateriaal daar allemaal goed aan.

De vorige maand had ik het over alle weken van dit jaar met in ieder geval regen. Bijzonder! Maar eens een fietstochtje na de eerste droge week voor Pinksteren zag ik nu al weer berekening met grondwater van lieldevelden, grasland en percelen met aardappelen. Zo zal de droogte mogelijk weer extra snel toeslaan.

B&W Twenterand verraste zeer recent iedereen met het zelfs 2x uitoefenen van voorkeursrecht op forse gebieden aan de zuidzijde van Vriezenveen. De eerste omvatte maar liefst 70 hectare, waarbij grofweg 50 hectare (is ruimte voor 1000 tot 1200 woningen) voor woningbouw gedacht is en ook nog plm. 10 hectare voor bedrijven. De tweede voorkeursrecht actie omvat grofweg 40 hectare broedvogelrijke terrein rondom het Oude Kerkhof.

Van diverse kanten hoor ik de laatste jaren regelmatig dat de hoeveelheid groen in Vriezenveen steeds minder wordt. Veel te veel open plekken werden volgebouwd, waardoor je steeds minder herkent van een Vriezenveense dorpsopbouw, maar veel meer aan een standaard dorps/wijk aanzicht. Ook de diverse hofjes zorgden voor een steeds verdere verdichting en verlies van verborgen groen. En aan echte parken en/of wandelgebieden is er in Vriezenveen nauwelijks iets. Door de voornoemde voorkeursrechten ontstaat een visueel eerste beeld van het nog verder verminderen van wandelmogelijkheden, groen en natuur. Een zeer belangrijk punt is het compleet geïsoleerd c.q. ingeklemd worden door industrie en wegen van het historische en ook qua natuur Vriezenveense hart, het Oude Kerkhof en het Herman Jansenpark. DIT KAN TOCH NIET WAAR ZIJN! Het streven moet eerder zijn om het Herman Jansenpark en Oude Kerkhof juist veel beter te conserveren door het slagenlandschap in dat gebied weer verder herkenbaar te maken en te herstellen.

Voorzitter Herman Stevens

Agenda juni 2023

Vogelexcursie Oldambt - De Dollard

Zaterdag 17 juni 2023

Op zoek naar de boerenlandvogels.

We gaan deze Zaterdag naar Oost-Groningen. Namelijk naar gebieden in de gemeente Oldambt, een fusie van de gemeente Scheemda, Winschoten en Reiderland. Het is een groot uitgestrekt akkerbouw gebied waar diverse soorten graan worden verbouwd. Ze zeggen ook wel de graanschuur van Nederland. Nou, daar is het ons nu net om begonnen. Want de roofvogel die daar bijna jaarlijks tot broeden komt is de Grauwe kiekendief. Als vereniging willen wij deze dag op zoek naar deze prachtige roofvogel die zijn nest maakt op de grond tussen de granen. Maar we komen hier uiteraard voor meer akkervogelsoorten waar het over het algemeen slecht mee gaat. Denk maar eens aan Geelgors, Veldleeuwerik, Kneu en Gele kwikstaart om maar enkele te noemen.

En van daar is het maar een klein eind naar de Dollard waar we naar vogelkijkhut de "Kiekkaste" gaan. Voor de meesten wel bekend: de hut op palen in de kwelder. Maar ook de Polder Breebaart en de punt van Reide zullen we niet overslaan. Al met al een drukke en interessante vogelkijkdag die alleen maar leuker wordt als er vele soorten gespot worden. Dus ga mee met deze mooie excursie naar een stukje ondergewaardeerd Nederland.

Zeehonden bij de punt van Reide

Vertrek: 07.00 uur vanaf het Manibaplein te Vriezenveen
Terug: ongeveer tegen 18.00 uur (maar kan iets later worden)

Meenemen: Eten en drinken voor de gehele dag, verrekijker, vogeltelescoop, vogelboek en goed schoeisel.

Data om alvast te noteren

Excursies en samenkomsten:

Zaterdag 15 juli 2023 Excursie Junner koelanden
Zaterdag 19 augustus 2023 Excursie Vasse Paardenslenkte

Landschapsbeheer:

Dinsdag 12 september 2023. Landschapsbeheer Fayersheide
Dinsdag 19 september 2023. Extra morgen landschapsbeheer Veenschap Hinzpad
Dinsdag 26 september 2023. Landschapsbeheer Fayersheide

Verslag Vreugderijkerwaard en Scherenwelle

Excursie datum: Zaterdag 13 mei 2023.

Schitterend weer, maar slechts 4 deelnemers!

Een gecombineerde vogel- en plantenexcursie waarbij we eerst naar de Vreugderijkerwaard gingen voor de vogels. De Vreugderijkerwaard is een natuurgebied van Natuurmonumenten met een mee stromende nevengeul (2003) van de IJssel, ten westen van Zwolle.
Uiteraard zien we watervogels maar ook weidvogels en vogels van struwelen en rietland. Totaal in beide gebieden zo'n 53 soorten vogels gezien/gehoord.
Sinds ik een paar "hulp"oren heb, laten mijn waarnemingen een stijgende curve zien maar Jan kan er (zonder hulpmiddelen) ook wat van!
Eerst een poos op de dijk staan kijken en later het gebied in gelopen. Een mooie wereld!

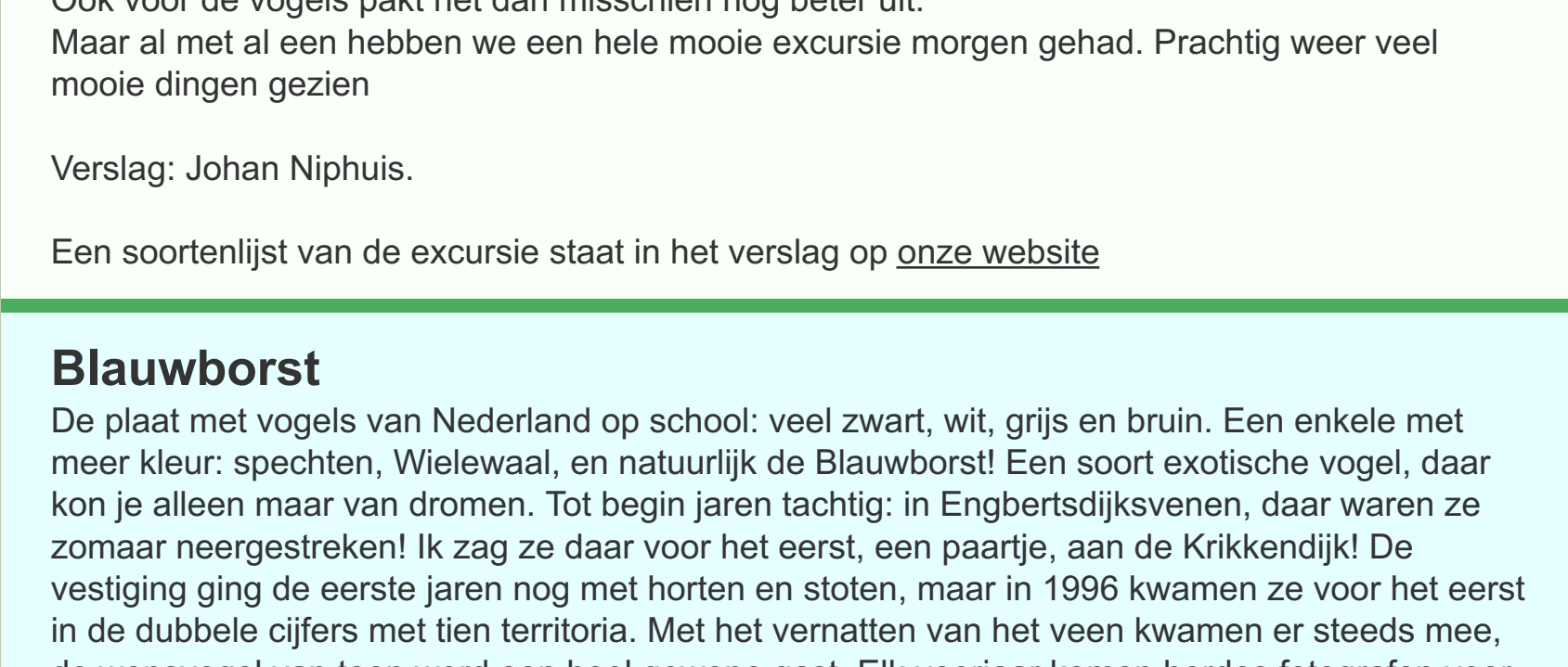
Naast de vogels noteerde ik hier ook al wat flora,

Knikkende distel

Zilverschoon.

Totaal ook 53 soorten opgeschreven maar als we echt met de neus tegen de grond waren gaan kijken zouden dat een paar meer zijn. Tot in hun lijf was de dubbele lucht wel te merken.
Herman maakte ook nog een plaatje van een St. Jacobsvlinder.

De St. Jacobs vlinder is een dag actieve nachtvlinder. De rupsen hebben Jacobs Kruid als voedselplant en slaan het gif hiervan op in hun lijf waardoor ze zelf en voor hun belagers ook giftig worden. De kleuren van de rupsen zijn geel-zaard, wat in de natuur vaak "gevaar" betekend.

De volgende stop is Scherenwelle.

Scherenwelle heeft een oude doode rivierarm bij Wilsum waar we naar de flora en met name de bijzondere Kievitsbloem gaan kijken.

Maar hier ontbraken ook de vogels niet. Speciaal voor de Zwarte stern waren hier nestvlotjes in het water gelegd.

Zeker 25 zwarte Sterns hier gezien
Veel gezien maar helaas geen enkele bloeiende Kievitsbloem meer. Wel echte Koekoeksbloem en Hooibeestje
(Herman had al gewaarschuwd!)

Echte koekoeksbloem

Hooibeestje

Toegezegd dan volgend jaar opnieuw een excursie hier naar toe en dan een maand eerder. Ook voor de vogels pakt het dan misschien nog beter uit.

Maar al met al een hebben we een hele mooie excursie morgen gehad. Prachtig weer veel mooie dingen gezien

Verslag: Johan Niphuis.

Een soortenlijst van de excursie staat in het verslag op [onze website](#)

Blauwborst

De plaat met vogels van Nederland op school: veel zwart, wit, grijs en bruin. Een enkele met meer kleur: spechten, Wielewaal, en natuurlijk de Blauwborst! Een soort exotische vogel, daar kom je alleen maar van dromen. Tot begin jaren tachtig: in Engbertsdijkswen, daar waren ze zomaar neergestreken! Ik zag ze daar voor het eerst, een paartje, aan de Krikkendijk! De vestiging ging de eerste jaren nog met horten en stoten, maar in 1996 kwamen ze voor het eerst in de dubbele cijfers met tien territoria. Met het vernatten van het veen kwamen er steeds mee, de wensvogel van toen werd een heel gewone gast. Elk voorjaar komen hordes fotografen voor twee blauwe soorten: de Heikkiker en de Blauwborst. Het lijkt erop dat ze dit jaar voor het eerst de honderd territoria gaan passeren. Het zijn er dan wel veel, maar een Blauwborst in het veen bovenop een struik Gagel, ze blijven toch wel een beetje exclusief.

Buiten het veen hoor je ze eigenlijk niet, of maar een enkele keer. Zoals in het stuk landbouwgebied aan de Nieuweweg, waar ik sinds 1991 ook een proefvlak inventariseer. Toen nog niet zo intensief beheerd, met ruige bermen en greppels tussen de percelen met wat ruigte, zelfs wat bosopslag. Dat kon toen nog, nu is alles daar gladgestreken. In die stroken trof je nog soorten aan als Bosrietzanger en Rietgors. En een enkele keer een Blauwborst, maar dat waren geen blijvers. Tot aan 2009: er bleven er twee lang genoeg voor een territorium, in 2021 nog een keer één. Ook weer in de greppels tussen de percelen, maar als broedvogel neem je ze daar niet serieus. Dat geldt helemaal voor het exemplaar dat dit voorjaar op 7 april zich luidkeels liet horen in een triestig stootje, in het voorgaande najaar nog geklepeld, met alleen maar wat stompies vegetatie.

Een traagsteloze omgeving voor zo'n soort, maar daar docht hij zelf anders over. Zelfs nadat de akkers aan weerskanten werden bewerkt gaf hij niet op. Ook niet nadat het vangevase aan de ene zijde eerst werd doodgeschoten, en later een paar keer werd bewerkt tot maïsacker. Aan de andere kant is graan ingezaaid.

Vanmorgen, Eerste Pinksterdag, liet hij zich nog weer voluit horen. Hij heeft dus nog niet een vrouwtje zo gek gekregen om zich bij hem te voegen, maar dan zijn ze meten stil. Het haalt de status van zo'n voor je idee nog steeds bijzondere soort toch wat naar beneden. Een aan lager wal geraakte artiest, zoiets.

Aan de andere kant geeft het ook wel weer hoop. Als hij in een dergelijk prutslootje wekenlang groeket te eten kan vinden, wat is er dan een hoop meer mogelijk! Stel, dat de boeren de stroken langs hun percelen, die ze niet meer mogen bemesten en bespuiten, een heel voorjaar met rust zouden laten! En stel, dat het waterschap niet al in mei de schouwpaden zou maaien. De achter langs de weg liet het vanmorgen nog zien, de vegetatie stond nog overeind, en daarin achternevolgens Grasmus, Bosrietzanger, Gele kwikstaart en een roepende Kwartel. Er is maar zo weinig voor nodig. Alleen een beetje goede wil..

Geert Euverman

Op zoek naar de juiste plek van waarneming!

Bijgaand nieuwsbericht stond 24 mei j.l. in [weekblad de Toren van Twenterand](#).

Het intrigeerde me zeer omdat ik me al vele jaren bezig hou met het voorkomen van reptielen en amfibieën in Twenterand/Hellendoorn/Ommen/etc. Zou dit een echte waarneming zijn, zou het een nieuw leefgebied zijn of zou het passen binnen de al bekende gebieden?

Als locatie werd aangegeven 'langs oude zandweg van Den Ham naar Ommen'. Dat kunnen er vele zijn. Ook hier gaat het gezegde op: vele wegen leiden naar Ommen.

Hiermee begon de puzzel. Ik dacht dat de genoemde zandweg vroeger wel de meest gebruikte weg zou zijn tussen Den Ham en Ommen. Maar kon me geen beeld vormen welke zandweg dat dan zou zijn.

Voor hulp schakelde ik als eerste Freek Schutte in. Die kent die hele omgeving als zijn broekzak. Hij wist het ook niet, maar belde met de krant, die verwees door naar de gemeente Ommen als bron van het nieuwsartikel en daar kon men hem vertellen wie het artikel had ingeleverd. En met een naam en mailadres erbij.

Op mijn mail om uitleg kreeg ik daarna snel antwoord van Hans Hoorman. Hij was aan die zandweg en zag dat enkele omstanders het reptiel op een warme dag in mei spotten.

Hij maakte er de foto en geeft in het nieuwsartikel de samenvatting van een unieke ontmoeting in een prachtig natuurgebied, inclusief een waarschuwing.

De exacte locatie ga ik niet vermelden, maar deze waarneming past net binnen het nu bekende verspreidingsgebied. Waarschijnlijk is dezelfde adder twee jaar eerder ook al gesignaleerd en op foto vastgelegd. Dat zou te verifiëren zijn als op foto's van beide waarnemingen de koptekening van de schubben goed zichtbaar is. Deze tekening is namelijk van elk exemplaar uniek. Al met al een bijzondere zoektocht met als resultaat benaming van een al bekende vindplaats.

Foto van Hans Hoorman

Foto met goed zichtbare koptekening

Herman Stevens,

Heeft u iets bijzonders gezien en wilt u dit delen met de lezers van de nieuwsbrief? Stuur dan een kort bericht met evt. een foto (jpeg) als aparte bijlage naar de redactie

Dat kan via het mailadres: vriezenveen.knnv@gmail.com

Mocht je deze gratis nieuwsbrief doorgestuurd krijgen, aarzel niet je zelf vrijblijvend op te geven zodat je hem zelf ook krijgt!

Dat kan via deze [link](#) of maak gebruik van de QR code hiernaast.

De KNNV afdeling Vriezenveen kent zowel KNNV-leden als excursieleden/donateurs. Ze organiseert jaarlijks wandelingen, landschap-, planten-, vogel-, insecten- en paddenstoelenexcursies. Verder worden lezingen gehouden. De afdeling doet inventarisatiewerk en verwerkt de gegevens in rapporten.

De afdeling heeft werkgroepen voor: vogels, natuurbescherming, landschapsbeheer, "Vriezenveen schoon", natuurfotografie en "Educatieve Kruidtuin". De laatste is gelegen achter sportcentrum De Stamper te Vriezenveen-Midden.

link naar onze site: vriezenveen.knnv.nl

Deze e-mail is verzonden aan [\[\[email\]\]](#). • Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#). • U kunt ook uw [gegevens inzien en wijzigen](#). • Voor een goede ontvangst voegt u [webmaster@vriezenveen.knnv.nl](#) toe aan uw adresboek.

